МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Институт филологии и межкультурной коммуникации
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
проф. Таюрский Д.А.
"___"______________20___ г.

Программа дисциплины

Методика преподавания татарской литературы Б1.В.ОД.7

Направление подготовки: 45.03.01 - Филология

Профиль подготовки: Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2016

Автор(ы): Каюмова Г.Ф.

Рецензент(ы): Сайфулина Ф.С.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 20__г.

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 20__г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

4.2. Содержание дисциплины

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1. Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

6.2. Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

6.3. Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

6.4. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1. Основная литература

7.2. Дополнительная литература

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

Программу дисциплины разработал(а)(и) тьютор Каюмова Г.Ф. (кафедра татарской литературы, Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая), Geljusya.Kayumova@kpfu.ru

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

Выпускник, освоивший дисциплину, должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-10	способностью использовать основные положения и методы социальных и гуманитарных наук (наук об обществе и человеке), в том числе психологии и педагогики, в различных сферах жизнедеятельности
ОПК-6	способностью решать стандартные задачи профессиональной деятельности на основе информационной и библиографической культуры с применением информационно-коммуникационных технологий и с учетом основных требований информационной безопасности
ПК-2	способностью проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов
ПК-4	владением навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований
ПК-5	способностью к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в организациях основного общего, среднего общего и среднего профессионального образования
ПК-6	умением готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик
ПК-7	готовностью к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися

Выпускник, освоивший дисциплину:

Должен знать:

- особенности современных технологий и методики родной литературы как науки, ее предмет, задачи и содержание;
- традиции и новаторство в обучении, воспитании и развитии учащихся на уроках родной литературы;
- научные основы технологий и методики преподавания родной литературы;
- общедидактические и частнометодические принципы обучения родной литературе;
- методы, приемы и средства обучения родной литературе в школе;
- типы и структурные элементы уроков разных типов;

- технологии обучения в системе филологического образования: урочные и внеурочные, традиционные и современные, групповые и индивидуальные;
- методы научного исследования;
- особенности изучения разделов школьного курса родной литературы;
- методику работы в старшей профильной школе;
- методику проведения внеклассной работы;

Должен уметь:

- определять цели и задачи обучения;
- использовать возможности родной литературы для развития познавательного интереса и формирования учебной инновации;
- планировать учебный материал в соответствии с программой;
- разрабатывать конспекты уроков разных типов и форм;

- проводить различные виды анализа урока;
- готовить учащихся к изложениям и сочинениям;
- проверять тетради и проводить работу над ошибками;
- применять новые технологии в обучении;
- использовать ТСО и средства наглядности;
- проводить все виды внеклассной работы по предмету;

Должен владеть:

- элементами научно-исследовательской работы на материале курса родной литературы;
- традиционными и новыми технологиями преподавания родной литературы.

Должен демонстрировать способность и готовность:

составить планы уроков разных типов; ведению уроков по татарской литературе в среднем звене и в старших классах; консультировать ученика по программным матиралам; заменить учителя школы.

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ОД.7 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 45.03.01 "Филология (Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка)" и относится к обязательным дисциплинам. Осваивается на 3 курсе в 6 семестре.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) на 108 часа(ов).

Контактная работа - 54 часа(ов), в том числе лекции - 26 часа(ов), практические занятия - 28 часа(ов), лабораторные работы - 0 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Самостоятельная работа - 36 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 18 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: экзамен в 6 семестре.

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Фән буларак әдәбият укыту методикасы. Аның башка фәннәр белән бәйләнеше.	6	2	0	0	2
2.	Тема 2. Мәктәптә уку-укыту предметы буларак әдәбият.	6	2	0	0	2
3.	Тема 3. Татар әдәбиятын укыту методикасының үсеш этаплары	6	2	0	0	2
4.	Тема 4. Әдәбият укытучысы, аңа булган һөнәри таләпләр.	6	2	2	0	2
5.	Тема 5. Әдәбиятны укытуның ысуллары, алымнары һәм чаралары.	6	2	2	0	2
6.	Тема 6. Әдәби әсәрне өйрәнү этаплары.	6	2	4	0	2
7.	Тема 7. Язучының биографиясен өйрәнү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү	6	2	2	0	2

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
8.	Тема 8. Эпик әсәрләрне өйрәнү (л). Эпик әсәрләрне өйрәнү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү	6	2	2	0	2
9.	Тема 9. Лирик әсәрләрне өйрәнү (л.). Лирик әсәрләрне өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү	6	2	2	0	2
10.	Тема 10. Драма әсәрләрен өйрәнү (л.). Драма әсәрләрен өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү	6	2	2	0	2
11.	Тема 11. Күзәтү һәм монографик темаларны өйрәтү методикасының үзенчәлекләре	6	2	2	0	2
12.	Тема 12. Әдәбият дәресләрендә укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү һәм аның төрләре.	6	2	2	0	2
13.	Тема 13. Дәрестә әдәби-теоретик төшенчәләрне өйрәтү үзенчәлекләре	6	2	2	0	4
14.	Тема 14. Татар әдәбияты буенча класстан тыш чаралар оештыру методикасы	6	0	2	0	2
15.	Тема 15. Укыту процессында белем һәм күнекмәләргә диагностика һәм контроль	6	0	2	0	2
16.	Тема 16. Әдәбият дәресләрендә күрсәтмәлелек	6	0	2	0	4
	Итого		26	28	0	36

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Фән буларак әдәбият укыту методикасы. Аның башка фәннәр белән бәйләнеше.

Фән буларак әдәбият укытуның төп бурычы- бу процессның закончалыкларын ачыклау. Чөнки алар әдәбият белеме, дидактика һәм психология закончалыклары белән тәңгәл килмиләр.

Әдәбият белеме матур әдәбиятның үсеш закончалыкларын өйрәнә, дидактика? укытуның төп закончалыкларын, психология ? кешенең психик үзенчәлекләренең закончалыкларын. Методика фәне бу фәннәр белән турыдан-туры тыгыз бәйләнештә булса да, аның үзенә генә хас булган махсус бурычлары бар.

Әдәбият укыту методикасы ? педагогикага караган фәннәрнең берсе, Аның өйрәнү предметы ? мәктәптә татар әдәбиятын укытуның барышы. Уку-укыту барышы (процессы) ул ? укытучы белән укучыларның бер максатка юнәлтелгән, билгеле бер тәртип белән үзгәреп торучы эшчәнлеге.

Уку-укыту төшенчәсе үз эченә: уку-укытуның эчтәлеген; укытучының материалны сайлап алу һәм укучыга җиткерү, әлеге эшне оештыруга караган эшчәнлеген, укучыларның белемнәрне үзләштерү, иҗади-мөстәкыйль эшләү, белем һәм күнекмәләрне куллану мөмкинлеген ала. Әдәбият укыту методикасы да:

1) уку-укыту предметы буларак татар әдәбияты,

2) аны укыту (уку-укыту барышы белән идарә итүдә укытучы эшчәнлеге) һәм

3) өйрәнү (белем һәм күнекмәләр үзләштерүдә укучы эшчәнлеге) юллары хакында сөйли.

Тема 2. Мәктәптә уку-укыту предметы буларак әдәбият.

Предмет буларак әдәбият ? укучыга әдәбиятны сүз сәнгате итеп аңларга, аның әдәби культурасын, зәвыгын, сөйләмен, иҗади мөмкинлекләрен үстерергә ярдәм итүче белем, күнекмә һәм мәгълүматлар системасы ул. Аның нигезен татар әдә?бияты тарихы һәм әдәбият теориясе тәшкил итә. Димәк, аңа әдәбият тарихы, теоретик төшенчәләр, язучының иҗаты ? тормыш юлы, аерым әсәрләр, телдән һәм язма эшләр систе?масы, халык авыз иҗаты әсәрләре карый.

Бу предмет ?баскычлап? төзелгән. Ул, иң әүвәл, укучылар?ның башлангыч мәктәптә алган белем һәм мәгълүматларына нигезләнә. V?VIII сыйныфларда балаларны аерым әдәби әсәрләр белән таныштыру, аларны аңларга-анализларга өйрәтү күздә тотылса, IX?XI сыйныфлар курсы әдәбият тарихын өйрәнүгә багышлана.

Мәктәптә әдәбият ? эстетик төркемгә керүче предметлар?ның берсе. Музыка, рәсем сәнгате белән янәшә сүз сәнгате ? әдәбият укытыла. Ул дөньяны, тормышны, тарихны һәм бүгенгене, кешенең үз-үзен тотышын, психологиясен аңлауга ачкыч ролен үти, чөнки әдәбиятның төп өйрәнү-сурәтләү объекты ? кеше, аның рухи дөньясы, тышкы дөнья, мохит һәм башка кешеләр белән мөнәсәбәтләре.

Тема 3. Татар әдәбиятын укыту методикасының үсеш этаплары

Борынгы, урта, һәм 19 гасырда татар әдәбиятын укыту методокисының формлашуы һәм үсеше.

XX гасырның беренче яртысында методик фикер үсешенә йогынты ясаган шартлар. Узган гасырның икенче яртысында методик фикер үсеше. XX1 гасыр башында методикадагы үзгәрешләр.

Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Г.Нигъмәти, Г.Лотфи, Ш.Сайкин, А.Амионов, Г.Әдхәмова, А.Әхмәдуллин, А.Яхин, Д.Заһидуллиналарның методик эшчәнлеге.

Тема 4. Әдәбият укытучысы, аңа булган һөнәри таләпләр.

Әдәбият укытучысы нинди булырга тиеш? Теләсә кайсы фән укытучысына хас булганча, ул да үз эшенең остасы булырга тиеш. Аңа татар әдәбияты тарихын, тәнкыйтен, әдәбият теориясен, дидактиканы , психологияне яхшы белергә кирәк. Шул ук вакытта ул балалр белән уртак тел таба җелергә тиеш.

дәбиятны укыту методы, аның дидактик нигезләре һәм преметының үзенчәлекләре. Дидактикада яшәп килүче төп методларны төркемләү: мәгълүмат тапшыру чыганагына карап (С.И.Перовский); дидактик бурычларны чишүгә карап (М.А.Данилов, В.П.Есипов); танып-белү эшчәнлегенең активлыгына бәйле рәвештә (М.Н.Скаткин, И.Я.Лернер); укыту методлары һәм алымнарына карап (М.Н.Махмүтов); эшчәнлек төренә карап (Ю.К.Бабанский); татар әдәбиятын укыту өлкәсендәге методлар төрлелеге (Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Г.Сәгъди, Ш.Сайкин, А.Әминов һ.б.); Бүгенге көндә өстенлек иткән методлар, аларның асылы. Рус әдәбиятын укыту өлкәсендәге Р.Н.Кудряшов тәкъдим иткән методлар.

Әдәбият укыту өлкәсендә кулланыла торган алымнар: мәгълүмат бирү алымнары, анализ алымнары, иҗади эш алымнары.

Тема 5. Әдәбиятны укытуның ысуллары, алымнары һәм чаралары.

Кеше эшчәнлегенең төрле өлкәләрендә, шул исәптән фәндә дә ысул (метод) төшенчәсе куелган максатларга ирешү юлы дигән мәгънәгә ия. Шуңа таянып, педагоглар һәм методистлар укыту методларын ?укыту-тәрбия максатларына ирешүдә укытучы һәм укучының бергәләп эшләү рәвеше? (Харла?мов И. Педагогика.?М.: Педагогика, 1980.?С. 193) буларак аңлаталар. Бу яктан, ?Һәрбер укыту ысулы үз эченә укыту?чының өйрәтү эшчәнлеген (материалны аңлату, сөйләү) һәм укучының уку, танып белү эшчәнлеген оештыруны ала? (шунда ук, 139 б.).

Уку-укыту эше ике яклап бара: укытучы укыта, укучы укый. Монда укытучы роле бик әһәмиятле. Ул ? укучылар өчен иң беренче һәм төп белем чыганагы да, уку-укыту эшенең оештыручысы да. Укытучының максаты ? укучыны укыту, аңа белем бирү, тәрбияләү, аның акылын, хисен үстерү, рухи бай, эзләнүчән шәхес формалаштыру. Укучылар исә укытучының биремнәрен, күнегүләрне үтиләр. Укытучы үзенең максатларын, бигрәк тә тәрбияви максатларны, уку?чыларга хәбәр итми. Укучы укытучының теге йә бу бирем?нәрен үтәгәндә, күнекмәләр булдырганда үсешен, алга китүен яки өйрәнә торган фәнне нинди ысуллар ярдәмендә үзләш?терүен сизмәскә дә мөмкин.

Инде нәтиҗә ясап, укыту ысулларының мәгънәви вази?фасын ачыклап карыйк: ул,? нигездә, өйрәнелә торган мате?риалны үзләштерүгә юнәлдерелгән дидактик мәсьәләләрне чишү буенча укытучының өйрәтү эшчәнлеге һәм укучының уку, танып белү эшчәнлеген оештыру юллары дигән сүз. Бу эштә ысулның роле зур. Ул яңа материалны аңлату, исбатлау, аны мөстәкыйль төшенү юлларын сузуга хезмәт итә, укучының шәхси танып белү әшчәнлеген җитәкли, аның белә: идарә итә. Ысул ? бу эшчәнлекне җанландыру чарасы да, аң күзәтчелек итү-тикшерү вазифаларын да башкара.

Тема 6. Әдәби әсәрне өйрәнү этаплары.

Мәктәптә әдәбият курсының төп эчтәлеге әдәби әсәр өйрәнүдән гыйбарәт. Әдәби әсәрне аңлау, кабул итү, анализлау эше катлаулы, әдәби әсәр язучының фикерләү рәвешен чагылдырган кебек, укучыдан да әлеге фикерләү юлын әдип артыннан кабатлауны таләп итә. Әсәрне үзләштергәндә, укучы әйтерсең лә берничә баскычны үтә. Беренчесе һәм иң әһә- миятлесе ? уку, аның алдыннан еш кына кереш өлеш, кереш дәресләр булырга мөмкин. Укудан соң текстны анализлау һәм йомгаклау, әсәр буенча нәтиҗәләр чыгару өлеше килә.

Әлбәттә, әдәби әсәрне мәктәптә өйрәнү ? тулы бер процесс, аны кисәкләргә аеру ? шартлы күренеш. Инде уку litigation?шында ук укучының хәтере, хыялы, фикерләве әдәби әсәрне бәяли, анализлый башлый. Кереш һәм йомгаклау өлешләре әдәби әсәрне кабул итәргә әзерләп һәм нәтиҗәләр чыгарып кына калмый, аның мәгънәсенә тирәнрәк үтеп керергә, аны бәяләргә юл күрсәтә. Шуңа күрә баскычлар бер-берсен тулы?ландырып, баетып, бергә үрелеп китәләр. Ләкин һәркайсының үз үзенчәлекләре бар. Шунысын да онытмаска кирәк: алар- ның эчтәлеге, материалны бирү тәртибе һәм эшләү юллары әсәрнең төр һәм жанр сыйфатларына да бәйле. Әдәби әсәр өйрәнү баскычлары методиканың үзгәреп торучы төшенчә-ләреннән санала. Аларга әсәрнең үз сыйфатлары, укучы?ларның яшь һәм үсеш үзенчәлекләре, укыту һәм тәрбия максатларының куелышы, укучының шәхси мөмкинлекләре тәэсир итә.

Тема 7. Язучының биографиясен өйрәнү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү

Аерым бе язучының тормыш юлын һәм иҗатын өйрәнүгә багышланган дәресләр. Бер язучы иҗаты берничә сыйныфта өйрәнелергә мөмкин. Бу очракта биография өйрәнү бер генә тапкыр башкарыла. ә калганнарында кабатланырга гына да мөмкин.

дәбият һәм рәсем, сынлы сәнгатьнең уртак һәм аермалы якларын күрергә өйрәтү.

Әдәбият театр сәнгате. Алар арасындагы уртак һәм аермалы яклар. Бер-берсенә тыгыз бәйләнештә торулары.

Әдәбият һәм музыканың сәнгатьлелек чараларын чагыштыру. Әдипнең һәм композиторның бер үк сюжетка, текстка мөрәҗәгать итүенең аермалы якларын ачу. Музыкаль әсәрдә әдәби чыганакларны барлап, күзәтеп чыгу. Татар әдипләренең ?музыкаль атмосфераны? кулланулары.

Тема 8. Эпик әсәрләрне өйрәнү (л). Эпик әсәрләрне өйрәнү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү

Эпосны тикшергәндә игътибар, бер яктан, әсәрнең хикәяләү һәм сурәтләү үзенчәлекләренә юнәл?сә, икенче яктан, шуларга автор мөнәсәбәте, язучы позициясе, бәясе исәпкә алына.

Шушы тәртип әдәби әсәрне тикшерергә, аның турында фикер әйтергә, бәя бирергә ярдәм итә, авторның ничек хикәяләвен һәм бәяләвен күзәтеп, без эпик әсәрне анализ?лыйбыз.

Әлбәттә, мәктәптә эпик әсәрне аңларга өйрәтүнең төрле баскычларында төрле яклар алга чыга. V?VI сыйныфларда анализ кайчак хикәяләү дәрәҗәсендә туктала, VII VIII сый?ныфлар сурәтләүгә аерым игътибар итә. Дәреслек үзе дә кайбер якларны күтәрә. Югары сыйныфларда исә өч өлкә дә күздән кичерелә. Мәктәптә тулы анализ ясап бетерү мөмкин түгел дисәк тә, үзара бәйләнештәге әлеге өлешләр барыбер телгә алына, шуларның берлеге әдәбилек, кызыклылык, әсәрләрнең поэтикасы, язучының стиле-осталыгы хакында сүз йөртергә, бәяләргә юл ача.

Әйе, эпик төргә хикәяләү, вакыйгаларны сөйләп бирү хас. Шуңа күрә әсәрләр белән эшләү аерым бер вакыйгаларны һәм сюжетны күзәтүдән башлана. Әдәби әсәрдә характерлар вакыйга эчендә ачыла, мәсьәләләр күтәрелә һәм чишелә, образлар туа, автор фикере белән вакыйгада очрашабыз. Мәктәптә вакыйгаларны табу, аларның чиген билгеләү, бәйләнешләрне күрү, эчтәлеген сөйләү, өлешләргә таркату, вакыйга турында сөйләшү анализлауга, вакыйганың әсәр тукымасындагы урынын ачыклауга кадәр үсә.

Тема 9. Лирик әсәрләрне өйрәнү (л.). Лирик әсәрләрне өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү

Мәктәптә лирик әсәрне тикшерү, анализлау - шартлы гамәл. Шигырьгә укучылар белән бергәләп тулы анализ ясап бетерү мөмкин түгел. Аннан соң лирик әсәрне өйрәнүдә һәр әсәрнең үз сыйфатлары, үзенчәлекләре әһәмиятле. Шуңа биредә анализ төзелешен билгеләү, ачыклау бик авыр. Ләки мәктәп анализы, гадәттә, һәрякыт түбәндәге ?"?ларга таяна- укучыларның шигырьдән алган тәэсирен ачыклау, әсәрдәге хисне һем аньщ сәбәбен билгеләү, гомумиләштереп, лирик герой һәм кичереше турында нәтиҗәләр ясау, шигырьнең теле, яңгырашы, ритм-рифмалары яки башка элемент?лары аша хиснең көчәйтелүен күзәтү.

Лирик әсәр анализлауның иң киң таралган юлы ? ?автор артыннан бару?. Бу юл шигырьдәге строфа арты строфаны, куплет арты куплетны күзәтергә, алардагы хисне һәм аны тудырган сәбәпне ачыкларга ярдәм итә, хисләр күчешен тоярга, шул күчешкә салынган мәгънәне аңларга булыша.

Лирик әсәр анализлау, нигездә, түбән сыйныфларда әңгәмә ысулына, урта һәм югары сыйныфларда эзләнү яки тикше?рену ысулына мөрәҗәгать итә. Мәктәп анализында шигырь?нең темасын ? кичерешнең сәбәбе, ә идеясен хис-кичерешнең үзе, иң югары ноктасы белән бәйләп аңлату җиңел.

Тема 10. Драма әсәрләрен өйрәнү (л.). Драма әсәрләрен өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү

Драма әсәрләрендә тормышның каршылыклы, конфликтлы өзеге аерып алына, шул каршылык хәрәкәт тудыра, барлык геройларны үз тирәсенә җыя. Драма әсәрлә?ренең конфликты тарихи эчтәлеккә ия: геройлар арасындагы яки эчке кичерешләрендәге, бер герой күңелендәге каршы?лыкларда чорның иң мөһим, җәмгыятьне борчыган пробле?малары чагылыш таба. Конфликтның үсүен тәртипле күзәтү, ярдәмче каршылыклар аркылы төп конфликт хәрәкәте ар?тыннан бару әлеге проблемаларны күреп алырга, аңларга ярдәм итә. Проблема еш кына төп каршылыкның сәбәбе дә булып тора. Геройлар арасындагы каршылыклар аларның холкын бөтен тулылыгында ача, чөнки тормышның тыныч агышында түгел, нәкъ менә каршылыклар, авырлыклар килгән чакта кешенең башкалардан да, үзеннән дә яшереп яшәгән сыйфатлары ачылып китә. Шуңа да драма әсәрен анализлаганда, конфликт үсешен һәм герой характерларын янәшә куеп күзәтү, тикшерү яхшы.

Димәк, драма әсәрен анализлау юлы ? автор артыннан бару, ләкин ул юл, образлар бирелешен тикшерү белән кушы?лып, бергә эшләнергә тиеш. Төп конфликтның тууын һәм үсүен, ярдәмче каршылыкларның асылын өйрәнеп, укучылар бер үк вакытта геройларның эш-гамәлләрен, тормыш пози?цияләрен, характерын да төшенәләр.

Анализ ясалышын күзәтик. ?Автор артыннан бару? күренеш арты күренешне, пәрдә арты пәрдәне өйрәнү дигән сүз. Һәр пәрдә һәм күренешләр эчендә ярдәмче каршылыклар табыла. Алар әлеге каршылыкта катнашучы яклар, образлар, аларның эш-гамәлләре, үз-үзләрен тотышлары, характерлары турында сөйләшергә мөмкинлек бирәләр.

Тема 11. Күзәтү һәм монографик темаларны өйрәтү методикасының үзенчәлекләре

Күзәтү - гомуми төстә күздән кичерелгән күптармаклы материалның нәтиҗәсе, сөземтәсе, охшаш күренешләр турында берләштереп хәбәр итү. Әдәбият укытуда мондый дәресләрнең әһәмияте зур. Алар укучыга билгеле бер дәвернең әдәби торышы хакында сөйли, тарихи- әдәби мәгълүматлар бирә. татр әдәбиятын хәоәкәттәге, үзгәреп торучы берҗәтен итеп күзалларга мөмкинлек бирә.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Тема 12. Әдәбият дәресләрендә укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү һәм аның төрләре.

Дәрестә бәйләнешләе сөйләм үстерү. Бәйләнешле сөйләмнең төрләре. Бәйләнешле сөйләм үстерү максаты белән сөйләүнең төрле төрләре кулланыла. Текстны үзгәртмичә сөйләү, планга карап сөйләү, иң мөһим яки охшаган өлешне аерып сөйләү, сөйләүченең затын үзгзртеп сөйләү һ.б. - сөйләүнең мәктәптә кулланыла торган төрләре.Монологик сөйләм. Диалог. Сөйләм, аралашу күнекмәләрен үстерү.Телдән сөйләм. Уку, эчтәлек сөйләү. сәнгатьле уку, яттан сөйләү.

Тема 13. Дәрестә әдәби-теоретик төшенчәләрне өйрәтү үзенчәлекләре

Әдәбият дәресләрендә әдәби- теоретик төшенчәләр белән эшләү. Төшенчәләрне уку, язу, аңлатма бирү. Әсәргә нигезләнеп аңлату.Нәзари төшенчәләр зәвыклы укучыны тәрбияләүдә катнашуы, әдәби әсәрне эчтәлек ноктасыннан гына түгел, эстетик яктан да танырга, әдәбияттан акыл һәм мәгълүмат та, ләззәт алырга өйрәтә. Укытучының төп бурычы - булып укучыларнгың иркен укый һәм укыганны аңлый белүе, әдәби әсәрне чынбарлыктан аерып карый алуы, әсәрне кичерергә өйрәтүе.

Тема 14. Татар әдәбияты буенча класстан тыш чаралар оештыру методикасы

Татар әдәбияты буенча класстан тыш чаралар. Әдәбият көннәре. Язучларның юбилейлары унаеннан кичәләр. Әдәби викторинаоар. шигырь бәйрәмнәре. Әсәрне сәхнәләштерү. Музейларга, театрларга бару.

Фәнни-тикшеренү эшләрендә катнашу.

Әдәбият дәресләрен сәнгатьнең башка төрләре белән бәйләп укыту. Әдәбият дәресләрендә сәнгатьи чараларны куллануның психологик-педагаогик шартлары. Язучы биографиясен өйрәнү, әдәби әсәрне анализлау барышында иллюстрацияләр, портрет һәм пейзаж сурәтләреннән файдалану.

Әдәбият һәм рәсем, сынлы сәнгатьнең уртак һәм аермалы якларын күрергә өйрәтү.

Тема 15. Укыту процессында белем һәм күнекмәләргә диагностика һәм контроль

Әдәбият дәресләрендә укучыларның белем һәм күнекмәләрен бәяләү. Телдән сөйләм. Уку, эчтәлек сөйләү. сәнгатьле уку, яттан сөйләү.

Язма эшләр. Инша язу, Сочинение язу.

Иҗади эшләр. Шигырь һәм хикәя язу.

Тестлар эшләү.

Чирек, уку елы ахырында кабатлау шулай ук яңадан бер кат узылганнарны күздән кичерергә ярдәм итә. Мондый эш әңгәмә, сорауларга җавап бирү кебек башкарыла.

Тема 16. Әдәбият дәресләрендә күрсәтмәлелек

Бүгенге шартларда әдәбият дәресендә күрсәтммәлелек. Аның әһәмияте. Формасы. Китап күргәзмәсе. Портретлар. Карточкалар.Тема буенча слайдлар. Мульфильмнар.

Әдәбият дәресләрен сәнгатьнең башка төрләре белән бәйләп укыту. Әдәбият дәресләрендә сәнгатьи чараларны куллануның психологик-педагаогик шартлары. Язучы биографиясен өйрәнү, әдәби әсәрне анализлау барышында иллюстрацияләр, портрет һәм пейзаж сурәтләреннән файдалану.

Әдәбият һәм рәсем, сынлы сәнгатьнең уртак һәм аермалы якларын күрергә өйрәтү.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования - программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 5 апреля 2017 года №301).

Письмо Министерства образования Российской Федерации №14-55-996ин/15 от 27 ноября 2002 г. "Об активизации самостоятельной работы студентов высших учебных заведений"

Положение от 24 декабря 2015 г. № 0.1.1.67-06/265/15 "О порядке проведения текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Положение № 0.1.1.67-06/241/15 от 14 декабря 2015 г. "О формировании фонда оценочных средств для проведения текущей, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Положение № 0.1.1.56-06/54/11 от 26 октября 2011 г. "Об электронных образовательных ресурсах федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/66/16 от 30 марта 2016 г. "Разработки, регистрации, подготовки к использованию в учебном процессе и удаления электронных образовательных ресурсов в системе электронного обучения федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/11/16 от 25 января 2016 г. "О балльно-рейтинговой системе оценки знаний обучающихся в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

Регламент № 0.1.1.67-06/91/13 от 21 июня 2013 г. "О порядке разработки и выпуска учебных изданий в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет""

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1 Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

Этап	Форма контроля	Оцениваемые компетенции	Темы (разделы) дисциплины
Семестр 6			
	Текущий контроль		
1	Устный опрос	ОК-10	4. Әдәбият укытучысы, аңа булган һөнәри таләпләр. 12. Әдәбият дәресләрендә укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү һәм аның төрләре.
2	Письменная работа	ПК-4	9. Лирик әсәрләрне өйрәнү (л.). Лирик әсәрләрне өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү 10. Драма әсәрләрен өйрәнү (л.). Драма әсәрләрен өйрәтү буенча дәрес конспектын һәм технологик карта төзергә өйрәнү 14. Татар әдәбияты буенча класстан тыш чаралар оештыру методикасы
3	Реферат	ОПК-6	5. Әдәбиятны укытуның ысуллары, алымнары һәм чаралары. 6. Әдәби әсәрне өйрәнү этаплары. 13. Дәрестә әдәби-теоретик төшенчәләрне өйрәтү үзенчәлекләре 16. Әдәбият дәресләрендә күрсәтмәлелек
	Экзамен	ОК-10, ОПК-6, ПК-2, ПК-4, ПК-5, ПК-6, ПК-7	

6.2 Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	**Хорошо**	**Удовл.**	**Неуд.**	
Семестр 6					
Текущий контроль					
Устный опрос	В ответе качественно раскрыто содержание темы. Ответ хорошо структурирован. Прекрасно освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован высокий уровень понимания материала. Превосходное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Основные вопросы темы раскрыты. Структура ответа в целом адекватна теме. Хорошо освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован хороший уровень понимания материала. Хорошее умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Тема частично раскрыта. Ответ слабо структурирован. Понятийный аппарат освоен частично. Понимание отдельных положений из материала по теме. Удовлетворительное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	Тема не раскрыта. Понятийный аппарат освоен неудовлетворительно. Понимание материала фрагментарное или отсутствует. Неумение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.	1

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	Хорошо	Удовл.	Неуд.	
Письменная работа	Правильно выполнены все задания. Продемонстрирован высокий уровень владения материалом. Проявлены превосходные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Правильно выполнена большая часть заданий. Присутствуют незначительные ошибки. Продемонстрирован хороший уровень владения материалом. Проявлены средние способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены более чем наполовину. Присутствуют серьёзные ошибки. Продемонстрирован удовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены низкие способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены менее чем наполовину. Продемонстрирован неудовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены недостаточные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	2
Реферат	Тема раскрыта полностью. Продемонстрировано превосходное владение материалом. Использованы надлежащие источники в нужном количестве. Структура работы соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы высокая.	Тема в основном раскрыта. Продемонстрировано хорошее владение материалом. Использованы надлежащие источники. Структура работы в основном соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы средняя.	Тема раскрыта слабо. Продемонстрировано удовлетворительное владение материалом. Использованные источники и структура работы частично соответствуют поставленным задачам. Степень самостоятельности работы низкая.	Тема не раскрыта. Продемонстрировано неудовлетворительное владение материалом. Использованные источники недостаточны. Структура работы не соответствует поставленным задачам. Работа несамостоятельна.	3
Экзамен	Обучающийся обнаружил всестороннее, систематическое и глубокое знание учебно-программного материала, умение свободно выполнять задания, предусмотренные программой, усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой дисциплины, усвоил взаимосвязь основных понятий дисциплины в их значении для приобретаемой профессии, проявил творческие способности в понимании, изложении и использовании учебно-программного материала.	Обучающийся обнаружил полное знание учебно-программного материала, успешно выполнил предусмотренные программой задания, усвоил основную литературу, рекомендованную программой дисциплины, показал систематический характер знаний по дисциплине и способен к их самостоятельному пополнению и обновлению в ходе дальнейшей учебной работы и профессиональной деятельности.	Обучающийся обнаружил знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.	Обучающийся обнаружил значительные пробелы в знаниях основного учебно-программного материала, допустил принципиальные ошибки в выполнении предусмотренных программой заданий и не способен продолжить обучение или приступить по окончании университета к профессиональной деятельности без дополнительных занятий по соответствующей дисциплине.	

6.3 Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

Семестр 6

Текущий контроль

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

1. Устный опрос

Темы 4, 12

1. Мәктәптә Хәсән Туфан иҗатын өйрәнү.
2. Мәктәптә Габдулла Тукай иҗатын өйрәнү.34. И.Мәктәптә Галиәсгар Камал иҗатын өйрәнү.
3. Мәктәптә Галимҗан Ибраһимов иҗатын өйрәнү.
4. Мәктәптә И.Юзеев иҗатын өйрәнү үзенчәлекләрен ачарга. VI сыйныфта И.Юзеев иҗаты буенча дәрес планы төзергә.
5. Мәктәптә Гаяз Исхакый иҗатын өйрәнү.
6. Мәктәптә Фатих Кәрим иҗатын өйрәнү. "Кыңгыраулы яшел гармун" поэмасын анализлау буенча дәрес планы төзергә.
7. VIII сыйныфта әдәби-теоретик төшенчәләрне өйрәнү. Мисал нигезендә дәлилләргә.
8. Мәктәптә Һади.Такташ иҗатын өйрәнү. Төрле программаларга нигезләнеп теманы үзләштерүдәге аермалыклар.
9. Мәктәптә Сибгат Хәким иҗатын өйрәнү.
10. Мәктәптә балалар әдәбиятын өйрәнү үзенчәлекләре.
11. IX сыйныфта Алтын Урда чоры әдәбиятын өйрәнү үзенчәлеге.
12. IX сыйныфта Казан ханлыгы чоры әдәбиятын өйрәнү үзенчәлеге.
13. XI сыйныфта "Хәзерге татар әдәбияты" темасын өйрәнү.
14. Мәктәптә хикәя, повесть, роман жанрындагы әсәрләрне өйрәнү үзенчәлекләре.
15. Мәктәптә мәсәл жанрын өйрәнү.
16. Мәктәптә баллада, поэма жанрының бирелеш эволюциясе. Укытучыларга аны өйрәтү методикасы.
17. Яңа технологияләргә нигезләнеп дәрес структурасын үзгәртү алымнары.
18. Әдәбият дәресенә технологик карта шаблоны.

2. Письменная работа

Темы 9, 10, 14

Татар мәктәпләре өчен 5 сыйныф әдәбият дәреслегендәге темага план һәм конспект язып килергә. (Теманы укытучы үзе алдан бүлеп бирә)

3. Реферат

Темы 5, 6, 13, 16

Әдәбият дәресләрендә китап күргәзмәсе алымы.

Әдәбият дәресләрендә сценарий язу алымы.

Әдәбият дәресләрендә китап күргәзмәсе алымын куллану.

Экзамен

Вопросы к экзамену:

1. Фән буларак әдәбият укыту технологияләре һәм методикасы. Предметы, эчтәлеге.
2. Әдәбият укыту методикасынын бурычлары, структурасы.
3. Әдәбият укыту методикасының методологик нигезләре.
4. Әдәбият укыту методикасының фанни-тикшеренү ысуллары.
5. Хәзерге мәктәп алдында торган бурычлар. Бу турыда Татарстан хөкүмәте кабул иткән карарлар.
6. Мәктәптә укыту предметы буларак әдәбият, аны укытуның бурычлары, әһәмияте, эчтәлеге. Башка предметлар арасында тоткан урыны. . Әдәбият укытуда предметара бәйләнеш. Аның әһәмияте, асылы.
7. Бүгенге әдәбият дәресе. Әдәбият дәресе төзелешендәге төрлелек, структурасының вариантлары. Дәрестә яңа технологияләр куллану юнүлешләре.
8. Урта мәктәп укыту планнарында татар әдәбиятының урыны. Әдәбиятны укыту принциплары.
9. Әдәбият укыту программалары. Аларның төзелеш принциплары һәм эчтәлеге.
10. Татар мәктәп - мәдрәсәләрендә әдәбият укытуның тарихы. Анда әдәбият укытуның бурычлары һәм кулланылган алымнар.
11. XIX гасырда әдәбият укытуның торышы. Бу чорда төзелгән уку китаплары. Аларда әдәбият укытуны күзаллау.
12. К.Насыйриның әдәбият укыту юнәлешендә эшчәнлеге.
13. XX гасыр башында татар әдәбиятын укытуның торышы. Бу чорда дөнья күргән яңа дәреслекләр, уку китаплары. Аларда әдәбият укытуның методик үзенчәлекләре.
14. XX гасыр башында әдәбият укыту методикасының фән буларак формалашуы, карашлар терлелеге (Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Г.Сәгьди һ.б.).
15. Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Г.Сәгъдинең методик карашлары,.әдәбият методикасын үстерүгә керткән өлешләре. Алар калдырган методик мирас.
16. 1917 ел инкыйлабыннан соң мәгариф өлкәсендәге үзгәрешләр. Комплекслы программалар. Элекке методик мираска мөнәсәбәт.
17. 1930 елларда әдәбият укыту. Мәктәпләрдә проект методы. Ул елларда төзелгән программалар. 1937 елда X-X! сыйныфларда "әдәби уку" курсы кертелү, аның максаты эчтәлеге.
18. 1940-50 нче елларда әдәбият укыту методикасы өлкәсендә махсус хезмәтләр. Әдәбият укыту методикасын үстерүгә өлеш керткән педагог-методистлар.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

19. 1960-80 елларда методиканың үсешенең торышы. Бу өлкәгә караган фәнни хезмәтләр. Методиканың гомумтеоретик мәсьәләләрен эшләүче галимнәр.
20. Методиканың аерым мәсьәләләрен тирәнтен өйрәнүчеләрнең хезмәтләренә күзәтү (В.Хаков Ф.Галимуллин, И.Бәширова һ.б.).
21. Әдәбият укыту методикасының бүгенге торышы, үсеш перспективалары.Әдәбият укытуда традиия һәм яңачалык.
22. Метод төшенчәсе. Аны классификацияләү мәсьәләсе. Әдәбият укытуның ысуллары: ижади (сәнгатьле) уку, эзләну (эвристик), күчермә (репродуктив), тикшеренү.
23. Алым төшенчәсе. Әдәбият дәресләрендә кулланыла торган алымнар. Аны кулланганда укытучы һәм укучы эшчәнлеге.
24. Әдәбият укыту чаралары. Әдәбият укытуда төп чараларга характеристика бирергә.
25. Әдәбият укытуда ярдәмче чаралар.
26. Әдәбият дәресе. Аны теркемләү (классификация) принциплары. Әдәбият укыту методикасы өчен Н.И.Кудряшев тарафыннан эшләнгән махсус классификация. Дәрес төрләре.
27. Әдәбият укытучысы. Аның шәхси, иҗади эш стиле һәм алымнар төрлелеге. Педагогик этикет.
28. Мәктәптә әдәби әсәрне өйрәнү этаплары: кереш дәресләр, әдәби әсәрне уку һәм анализлау, йомгаклау, бәяләү.
29. Кереш дәресләр, аларның төрләре, үткәрү методикасы.
30. Әсәр өйрәнүнең нигезе буларак - сыйныфта уку. Әсәр укуны оештыру методикасы.
31. Әдәби әсәрне анализлау. Мәктәп анализы һәм фәнни анализ. Мәктәп анализының төрләре.
32. Мәктәптә әдәби әсәрне анализлау юллары: "автор артыннан бару", бразлар системасы аша анализлау, проблемалы-тематик, структур, мәдәни-тарихи, чагыштырма һ.б. анализ юллары.
33. Йомгаклау дәресләре. Аларның төрләре. Әдәби әсәрне бәяләү үзенчәлекләре.
34. Әдәби әсәрне төр һәм жанр үзенчәлекләрен исәпкә алып укыту.
35. Эпик әсәрләрне мәктәптә анализлау тәртибе, юллары.
36. Лирик төргә хас үзенчәлекләр. Мәктәптә лирик әсәрләрне анализлау тәртибе.
37. Драма төренә хас сыйфатлар. Драма әсәрләрен мәктәптә анализлау тәртибе, үзенчәлекләре.
38. Лиро-эпик жанрлар. Аларны уку һәм анализлау үзенчәлекләре.
39. Мәктәптә халык авыз иҗаты әсәрләрен өйрәнү максатлары, тәртибе. Фольклор жанрларын (әкият, мәзәк, җыр, мәкаль-әйтемнәр, бәет, дастан) үзләштерү үзенчәлекләре.
40. Мәктәптә әдәби-теоретик төшенчәләрне өйрәтүнең максатлары, тәртибе. Программа һәм дәреслекләрдә аларның бирелеше.
41. Әдәби әсәрнең теле өстендә эшләү методикасы. Язучы стиле, чор стиле.
42. Әдәбият дәресләрендә сөйләм үстерүнең әһәмияте, максатлары. Һәр дәрестә сөйләм үстерү һәм махсус сөйләм үстерү дәресләре Телдән һәм язма сөйләм үстерүләре. Аларның төрләре. Мәктәптә сочинение язу. Аның төрләре. Сочинениегә куелган таләпләр.
43. Күзәтү төсендәге дәресләр. Аларның эчтәлеге, төзелеше. Әлеге дәресләрне уздыру методикасы.
44. Монографик темалар. Аларның эчтәлеге, төзелеше. Ул дәресләрдә әсәрләрне укуны һәм анализлауны оештыру.
45. Мәктәптә язучы биографиясен өйрәнү дәресләре. Аларны уздыру алымнары.
46. Класстан тыш уку дәресләренең төзелеше, бурычлары һәм әһәмияте. Оештыру алымнары, уздыру методикасы.
47. Әдәбият белән бәйле класстан тыш эшләр. Аларның төрләре, оештыру алымнары, үткәрү методикасы.
48. Әдәбияттан факультатив дәресләр. Аларны төркемләү оештыру һәм уздыру методикасы.
49. Дәрес планы, аңа куелган таләпләр. План төрләренә характеристика.
50. Әдәбият дәресләренә анализ ясау методикасы. Үзанализ.
51. Әдәбият укытуда предметара бәйләнеш. Аның әһәмияте, асылы, дәрестә тормышка ашырунын төп алымнары.
52. Укучыларның белемен бәяләүдә контрольнеж эчтәлеге һәм формалары.
53. Әдәбият дәресләрендә укучыларны мөстәкыйль эшләргә өйрәтү төрләре һәм юнәлешләре.
54. Әдәбият дәресләрендә интергациялe укыту.
55. Әдәбият дәреләрендә үстерелешле укыту технологияләрен куллану юнәлешләре.
56. Укытудагы яңа технологияләрнең асылы.

6.4 Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

В КФУ действует балльно-рейтинговая система оценки знаний обучающихся. Суммарно по дисциплине (модулю) можно получить максимум 100 баллов за семестр, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов.

Для зачёта:

56 баллов и более - "зачтено".

55 баллов и менее - "не зачтено".

Для экзамена:

86 баллов и более - "отлично".

71-85 баллов - "хорошо".

56-70 баллов - "удовлетворительно".

55 баллов и менее - "неудовлетворительно".

Форма контроля	Процедура оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций	Этап	Количество баллов
Семестр 6			
Текущий контроль			
Устный опрос	Устный опрос проводится на практических занятиях. Обучающиеся выступают с докладами, сообщениями, дополнениями, участвуют в дискуссии, отвечают на вопросы преподавателя. Оценивается уровень домашней подготовки по теме, способность системно и логично излагать материал, анализировать, формулировать собственную позицию, отвечать на дополнительные вопросы.	1	20
Письменная работа	Обучающиеся получают задание по освещению определённых теоретических вопросов или решению задач. Работа выполняется письменно и сдаётся преподавателю. Оцениваются владение материалом по теме работы, аналитические способности, владение методами, умения и навыки, необходимые для выполнения заданий.	2	20
Реферат	Обучающиеся самостоятельно пишут работу на заданную тему и сдают преподавателю в письменном виде. В работе производится обзор материала в определённой тематической области либо предлагается собственное решение определённой теоретической или практической проблемы. Оцениваются проработка источников, изложение материала, формулировка выводов, соблюдение требований к структуре и оформлению работы, своевременность выполнения. В случае публичной защиты реферата оцениваются также ораторские способности.	3	10
Экзамен	Экзамен нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины. Экзамен проводится в устной или письменной форме по билетам, в которых содержатся вопросы (задания) по всем темам курса. Обучающемуся даётся время на подготовку. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.		50

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1 Основная литература:

Методика преподавания литературы в школе: учебно-методическое пособие для студентов дневного и заочного отделений филологического факультета / Казан. гос. ун-т, Филол. фак.; [авт.-сост. В.Р. Аминева, Р.И. Галеева, Н.Г. Махинина].?Казань: [Казанский государственный университет], 2010.?127 с.

Романчева Е.С. Введение в методику обучения литературе: учеб.пособие/ Е.С.Романичева, И.В.Сосновская. - М.: ФЛИНТА: наука, 2012. - С.14-34.

Романичева, Е. С. Введение в методику обучения литературе [Электронный ресурс] : учеб.пособие / Е. С. Романичева, И. В. Сосновская. - М.: ФЛИНТА : Наука, 2012. - 208 с. һир://2патит.сот/са1а1од.рһр?ЬоoктЬ=455683

Пранцова, Г. В. Методика обучения литературе [Электронный ресурс] : практикум / Г. В. Пранцова, Е. С. Романичева. - М.: ФЛИНТА : Наука, 2012. - 272 с. һир://2патит.сот/са1а1од.рһр?ЬоoктЬ=455692

7.2. Дополнительная литература:

Теория обучения: учебное пособие / Под ред. Г.И. Ибрагимова. [Ибрагимова Е.М., Андрианова Т.М.] - М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2011. - 383 с.һир://ммм.ЫЬ1юго55юа.сот/Ьоoк.һ1т1?сиггВоок�=6916

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

Университетская энциклопедия - www.wikipedia.ru

ЭБС "Знаниум" - http://znanium.com/

ЭБС "Консультант студента" - http://www.studentlibrary.ru

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Подготовка к лекционному занятию включает выполнение всех видов заданий размещенных к каждой лекции (см. ниже после таблицы), т.е. задания выполняются еще до лекционного занятия по соответствующей теме. В ходе лекционных занятий вести конспектирование учебного материала. Обращать внимание на категории, формулировки, раскрывающие содержание тех или иных явлений и процессов, научные выводы и практические рекомендации, положительный опыт в ораторском искусстве. Желательно оставить в рабочих конспектах поля, на которых делать пометки из рекомендованной литературы, дополняющие материал прослушанной лекции, а также подчеркивающие особую важность тех или иных теоретических положений. Задавать преподавателю уточняющие вопросы с целью уяснения теоретических положений, разрешения спорных ситуаций. Дорабатывать свой конспект лекции, делая в нем соответствующие записи из литературы, рекомендованной преподавателем и предусмотренной учебной программой - в ходе подготовки к семинарам изучить основную литературу, ознакомиться с дополнительной литературой, новыми публикациями в периодических изданиях: журналах, газетах и т.д. При этом учесть рекомендации преподавателя и требования учебной программы. Подготовить тезисы для выступлений по всем учебным вопросам, выносимым на семинар. Готовясь к докладу или реферативному сообщению, обращаться за методической помощью к преподавателю. Составить план-конспект своего выступления. Продумать примеры с целью обеспечения тесной связи изучаемой теории с реальной жизнью. Своевременное и качественное выполнение самостоятельной работы базируется на соблюдении настоящих рекомендаций и изучении рекомендованной литературы. Студент может дополнить список использованной литературы современными источниками, не представленными в списке рекомендованной литературы, и в дальнейшем использовать собственные подготовленные учебные материалы при написании курсовых и дипломных работ.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
практические занятия	Практические занятия позволяют развивать у студентов творческое теоретическое мышление, умение самостоятельно изучать литературу, анализировать практику; учат четко формулировать мысль, вести дискуссию, то есть имеют исключительно важное значение в развитии самостоятельного мышления. Начиная подготовку к семинарскому занятию, необходимо, прежде всего, указать студентам страницы в конспекте лекций, разделы учебников и учебных пособий, чтобы они получили общее представление о месте и значении темы в изучаемом курсе. Затем следует рекомендовать им поработать с дополнительной литературой, сделать записи по рекомендованным источникам. Подготовка к семинарскомузанятию включает 2 этапа: 1й ? организационный; 2й - закрепление и углубление теоретических знаний. На первом этапе студент планирует свою самостоятельную работу, которая включает: - уяснение задания на самостоятельную работу; - подбор рекомендованной литературы; - составление плана работы, в котором определяются основные пункты предстоящей подготовки. Составление плана дисциплинирует и повышает организованность в работе. Второй этап включает непосредственную подготовку студента к занятию. Начинать надо с изучения рекомендованной литературы. Необходимо помнить, что на лекции обычно рассматривается не весь материал, а только его часть. Остальная его часть восполняется в процессе самостоятельной работы. В связи с этим работа с рекомендованной литературой обязательна. Особое внимание при этом необходимо обратить на содержание основных положений и выводов, объяснение явлений и фактов, уяснение практического приложения рассматриваемых теоретических вопросов. В процессе этой работы студент должен стремиться понять и запомнить основные положения рассматриваемого материала, примеры, поясняющие его, а также разобраться в иллюстративном материале. Заканчивать подготовку следует составлением плана (конспекта) по изучаемому материалу (вопросу). Это позволяет составить концентрированное, сжатое представление по изучаемым вопросам. В процессе подготовки к занятиям рекомендуется взаимное обсуждение материала, во время которого закрепляются знания, а также приобретается практика в изложении и разъяснении полученных знаний, развивается речь. При необходимости следует обращаться за консультацией к преподавателю. Идя на консультацию, необходимо хорошо продумать вопросы, которые требуют разъяснения. В начале занятия студенты под руководством преподавателя более глубоко осмысливают теоретические положения по теме занятия, раскрывают и объясняют основные положения публичного выступления. В процессе творческого обсуждения и дискуссии вырабатываются умения и навыки использовать приобретенные знания для различного рода ораторской деятельности. Записи имеют первостепенное значение для самостоятельной работы студентов. Они помогают понять построение изучаемого материала, выделить основные положения, проследить их логику и тем самым проникнуть в творческую лабораторию автора. Ведение записей способствует превращению чтения в активный процесс, мобилизует, наряду со зрительной, и моторную память. Следует помнить: у студента, систематически ведущего записи, создается свой индивидуальный фонд подсобных материалов для быстрого повторения прочитанного, для мобилизации накопленных знаний. Особенно важны и полезны записи тогда, когда в них находят отражение мысли, возникшие при самостоятельной работе. Важно развивать у студентов умение сопоставлять источники, продумывать изучаемый материал. Большое значение имеет совершенствование навыков конспектирования у студентов. Преподаватель может рекомендовать студентам следующие основные формы записи: план (простой и развернутый), выписки, тезисы. Результаты конспектирования могут быть представлены в различных формах. План ? это схема прочитанного материала, краткий (или подробный) перечень вопросов, отражающих структуру и последовательность материала. Подробно составленный план вполне заменяет конспект. Конспект? это систематизированное, логичное изложение материала .
самостоятельная работа	Самостоятельная работа студентов включает в себя выполнение различного рода заданий, которые ориентированы на более глубокое усвоение материала изучаемой дисциплины. По каждой теме учебной дисциплины студентам предлагается перечень заданий для самостоятельной работы. К выполнению заданий для самостоятельной работы предъявляются следующие требования: задания должны исполняться самостоятельно и представляться в установленный срок, а также соответствовать установленным требованиям по оформлению. Студентам следует: - руководствоваться графиком самостоятельной работы, определенным РПД; - выполнять все плановые задания, выдаваемые преподавателем для самостоятельного выполнения, и разбирать на семинарах и консультациях неясные вопросы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
реферат	По итогам каждой темы практических занятий должен быть сформировать отчет с результатами выполнения индивидуального задания. В ходе индивидуального опроса преподаватель должен проверить правильность выполнения задания и уровень освоения обучающимся данной темы. При индивидуальном опросе преподаватель обращает особое внимание на уровень знаний содержания вопросов темы. По результатам опроса по каждой теме обучающемуся выставляется оценка. Тестирование - форма унифицированного контроля знаний, умений и навыков на основе тестов, стандартизированных процедур проведения тестового контроля, обработки, анализа и представления результатов. Тестирование как форму текущего контроля знаний рекомендуется использовать по мере изучения отдельных разделов дисциплины. Также рекомендуется проводить тестирование и после изучения всего курса. Вопросы тестов приведены в Рабочей программе данной дисциплины. Тестирование по разделам дисциплины и в целом по дисциплине проходит в соответствии с графиком тестирования, составляемого на основе календарных планов проведения аудиторных занятий. На основании аттестации по отдельным темам лекций и практических занятий и результатов тестирования преподаватель, ведущий практические занятия, заполняет ведомость текущего контроля знаний и выводит среднюю интегрированную оценку, которой он оценивает результаты освоения дисциплины
устный опрос	Устный опрос проводится на практических занятиях. Обучающиеся выступают с докладами, сообщениями, дополнениями, участвуют в дискуссии, отвечают на вопросы преподавателя. Оценивается уровень домашней подготовки по теме, способность системно и логично излагать материал, анализировать, формулировать собственную позицию, отвечать на дополнительные вопросы.
письменная работа	Обучающиеся получают задание по освещению определённых теоретических вопросов или решению задач. Работа выполняется письменно и сдаётся преподавателю. Оцениваются владение материалом по теме работы, аналитические способности, владение методами, умения и навыки, необходимые для выполнения заданий. Студент должен выполнять все плановые задания, выдаваемые преподавателем для самостоятельного выполнения, и разбирать на семинарах и консультациях неясные вопросы.
экзамен	Завершающим этапом изучения дисциплины является промежуточная аттестация в виде письменного (устного) экзамена (или зачета). При этом студент должен показать все те знания, умения и навыки, которые он приобрел в процессе текущей работы по изучению дисциплины. Дисциплина считается освоенной студентом, если он в полном объеме сформировал установленные компетенции и способен выполнять указанные в данной программе основные виды профессиональной деятельности. Освоение дисциплины должно позволить студенту осуществлять как аналитическую, так и научно-исследовательскую деятельность, что предполагает глубокое знание теории и практики данного курса.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Освоение дисциплины "Методика преподавания татарской литературы" предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Освоение дисциплины "Методика преподавания татарской литературы" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;

- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;

- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;

- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;

- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;

- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:

- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;

- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;

- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 45.03.01 "Филология" и профилю подготовки Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ